

The Mediating Role of Self-Esteem In The Relationship Between Psychological Well-Being And Self-Efficacy And Academic Hope Among Female Students of The Secondary School (Grade 2)

Jamal Haji^{*1}, Ali Khaleghkhah², Mojgan Mohamadi Mehr³, Galavizh Vafaei Far⁴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱

Accepted Date: 2023/01/15

Received Date: 2022/07/02

Abstract:

Students, as the future builders of the country, are considered as one of the most important strata of every society. Therefore, the factors that help them to have better academic performance are of great importance. Academic hope and self-efficacy are among these factors. Self-efficacy is considered as an important and key concept in Bandura's social cognitive theory. Self-efficacy refers to the confidence that a person feels about his abilities to perform a certain activity. This concept has a significant impact on the amount of effort and the level of a person's performance and means a person's judgment about his abilities to perform a specific action. Academic self-efficacy is also considered as a part of general self-efficacy, which is specifically defined as the ability of a person to understand his ability to perform tasks necessary to achieve academic goals, and it means confidence in performing academic tasks such as reading books, answering questions in classroom and preparation for tests and questions raised in classroom. Academic hope is also considered as a kind of educational belief or expectation, a belief through which a person expects to get positive results in his education. According to experts, hope is a dynamic cognitive system that, as one of the constructs proposed in positive psychology, has positive effects in various fields, including education and training, and causes the academic progress of students. Self-esteem and psychological well-being are among the factors affecting hope and academic self-efficacy. The structure of psychological well-being is considered as a combination of positive feelings and positive performance, which has a significant relationship with success and the absence of laxity and weakness. Self-esteem is also defined as "a person's feeling of worth and his approval of himself". Self-esteem is considered as one of the main factors in the optimal development of children and adolescents. Benefiting from self-esteem is

1. PhD student in educational management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

* Responsible Author

Email: jamalhaji72@yahoo.com

2. Associate Professor of Educational Sciences, Faculty of Education and Psychology, Mohaghegh Ardebili University, Ardebil, Iran.

3. Associated Professor, Department of Laboratory Sciences, Faculty of Paramedical Sciences, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

4. PhD student, Department of Educational Sciences, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

considered as a central and essential factor in emotional and social adaptation and one of the components of mental well-being. Therefore, the present study was conducted with the aim of investigating the relationship between psychological well-being, self-efficacy and academic hope with the mediating role of self-esteem among female students of the secondary school (grade 2) in Mahabad.

The present study is considered as a correlational-descriptive research, and applied research are considered in terms of objective. The statistical population of this study included 2289 female students of the secondary school (grade 2) of Mahabad city in the academic year of 2022-2023. In order to select the sample, 329 people were selected according to Cochran's formula, using cluster random sampling method and in several stages. In this way, four schools were selected from the schools of Mahabad city and then twelve classes were randomly selected from the classes of these schools. For more certainty, 345 questionnaires were distributed among the students and finally 320 accurate and reliable questionnaires were returned. In order to collect data, this study used Ryff, the 42-item Psychological Wellbeing (PWB) Scale, Rosenberg self-esteem scale, the Academic Hope Scale (Khormaei, & Kamari), and Morgan-Jinks Student Efficacy Scale.

The process of data collection was such that students were invited to cooperate and questionnaires were provided to them after giving their consent. The inclusion criteria were female students of the secondary school (grade 2) who were studying in one of the 10th, 11th, and 12th grades and the exclusion criteria was the unwillingness of the participants to continue working with the researchers. Finally, the collected data were analyzed using SPSS26 and SMARTPLS4 and the structural equation method based on the three-step approach of partial least squares.

The findings of this study show that there is a positive and significant relationship between psychological well-being and self-esteem ($p \leq 0.0001$, $\beta = 0.200$). Also, there is a positive and significant relationship between self-esteem and academic self-efficacy ($p \leq 0.0001$, $\beta = 0.668$) and academic hope ($p \leq 0.0001$, $\beta = 0.792$). Self-esteem plays a mediating role in the relationship between psychological well-being and academic hope ($p \leq 0.0001$, $\beta = 0.134$) and academic self-efficacy ($p \leq 0.0001$, $\beta = 0.134$). In explaining the relationship between psychological well-being and self-esteem, it can be stated that high self-esteem is one of the positive and effective factors in mental health.

People who feel good about themselves, usually feel good about life and have the ability to face problems and challenges with high confidence and handle it. In explaining the relationship between self-esteem and academic self-efficacy, it can be said that students with high self-esteem have a more positive attitude towards themselves. So it can be concluded that as the person's attitude towards himself/herself becomes more positive, the more likely it is that a person will use his/her maximum abilities to perform assigned duties and responsibilities. Also, in the relationship between self-esteem and academic hope in explaining these findings, it can be stated that people with high self-esteem have more creativity and high self-confidence.

Also, it has been found that people with high self-esteem have an internal source of control and are happier. There is a significant relationship between these factors and having hope in people, and it makes people have more hope in work and academic matters, and finally, to explain the last hypothesis, it can be stated that psychological well-being is an effort to realize one's potential abilities and self-esteem. As a person's evaluation of himself/herself and building a concept about his characteristics and abilities, it can be a basis for creating, maintaining and promoting hope and academic self-efficacy among female students of the secondary school (grade 2).

Experts have also confirmed that self-esteem has a significant impact on academic success and performance, because people with high self-esteem pay more attention to their strengths and have a better evaluation of themselves. Also, the presence of psychological well-being in people leads them to greater success, healthier social communication and ultimately higher physical and social health.

Due to the importance of self-efficacy and academic hope variables, and taking into account the results obtained from the current research, which revealed that there is a significant relationship between psychological well-being and self-esteem with these two variables, it is recommended to counselors, psychologists, school officials and teacher try to design and implement counseling programs with the aim of improving students' psychological well-being and self-esteem. Some of the limitations of this study were that this relationship is found only between female students of the second secondary school, so the results should be cautiously generalized to male students and other grades.

Also, another limitation was that the data collection process was time consuming. Also, the use of self-report instruments may partially distance the main answers of the participants from the real answers. It is recommended to other researchers to examine the factors affecting the self-efficacy and academic hope of students in a qualitative study and in a more in-depth way, this study can also be implemented in male schools and other educational grades.

Keyword: Self-Esteem, Psychological Well-Being, Self-Efficacy, Academic Hope

بررسی نقش واسطه‌ای عزت‌نفس در رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی با خودکارآمدی و امید تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم

جمال حاجی*^۱، علی خالق خواه^۲، مژگان محمدی مهر^۳، گلاویژ وفایی^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف، بررسی نقش واسطه‌ای عزت‌نفس در رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی با خودکارآمدی و امید تحصیلی در میان دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهاباد انجام شد. روش پژوهش، توصیفی-همبستگی با تأکید بر معادلات ساختاری بود. جامعه آماری را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهاباد (۲۲۸۹ نفر) تشکیل می‌دادند. تعداد ۳۲۹ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. جمع‌آوری داده‌ها بر اساس چهار پرسشنامه، بهزیستی روان‌شناختی ریف، عزت‌نفس روزنبرگ، امید تحصیلی خرمایی و کریمی و خودکارآمدی تحصیلی جینگز و مورگان صورت گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم‌افزارهای SPSS26 و SMARTPLS4 و روش معادلات ساختاری مبتنی بر رویکرد سه مرحله‌ای حداقل مربعات جزئی صورت پذیرفت. یافته‌ها نشان داد که بین، بهزیستی روان‌شناختی و عزت‌نفس رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($\beta=0.200$, $p \leq 0.0001$). همچنین بین عزت‌نفس با خودکارآمدی تحصیلی ($\beta=0.668$, $p \leq 0.0001$) و امید تحصیلی ($\beta=0.792$) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. عزت‌نفس در رابطه مابین بهزیستی روان‌شناختی با امید تحصیلی ($\beta=0.134$, $p \leq 0.0001$) و خودکارآمدی تحصیلی ($\beta=0.134$, $p \leq 0.0001$) نقش میانجی دارد.

واژگان کلیدی: عزت‌نفس، بهزیستی روان‌شناختی، امید تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Email: jamalhaji72@yahoo.com

* نویسنده مسئول:

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۳. دکترای تخصصی برنامه ریزی درسی، دانشیار دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران.

۴. دانشجوی دکتری، برنامه ریزی درسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، تبریز، ایران.

مقدمه

دانش‌آموزان به‌عنوان آینده‌سازان کشور از مهم‌ترین قشرهای هر جامعه به حساب می‌آیند. لذا عواملی که به آن‌ها کمک می‌کند تا عملکرد تحصیلی بهتری داشته باشند حائز اهمیت است. امید و خودکارآمدی تحصیلی از این عوامل می‌باشند (Elorriaga et al, 2014). خودکارآمدی مفهوم اصلی و محوری در نظریه شناختی اجتماعی، بندورا می‌باشد (Sayadi & Soleimani, 2022). خودکارآمدی اعتمادی است که شخص به توانایی‌های خود دارد تا فعالیت‌های خاصی را به نحو احسن انجام دهد. این مفهوم بر مقدار تلاش و نحوه عملکرد فرد تأثیر می‌گذارد و به معنای ارزیابی فرد در مورد توانایی‌هایش برای انجام یک عمل ویژه می‌باشد. خودکارآمدی تحصیلی نیز در ذیل خودکارآمدی عمومی تعریف شده است و به‌طور خاص اشاره به قابلیت فرد در درک توانایی‌های خود، در جهت انجام وظایف لازم برای رسیدن به اهداف تحصیلی دارد. در باب اهمیت این سازه می‌توان اظهار داشت، دانش‌آموزی که خودکارآمدی تحصیلی مطلوبی دارد، در فعالیت‌هایی مانند خواندن کتاب‌ها، پاسخ به سؤالات در کلاس درس و آزمون‌ها می‌تواند عملکرد قابل قبولی ارائه کند و پیشرفت تحصیلی مطلوبی داشته باشد (Torres & Solberg, 2001, 2015). امیدوار بودن عامل دیگری است که وجود آن منجر به بهبود عملکرد دانش‌آموزان می‌شود. متخصصان عقیده دارند، امید یک نظام شناختی پویاست که به‌عنوان یکی از سازه‌های مطرح در روانشناسی مثبت نگر آثار مطلوبی در قلمروهای مختلف از جمله تحصیل و آموزش دارد (Snyder, 2004). سازه امید تحصیلی نیز، شکلی از باور یا انتظار تحصیلی است، باوری که به دلیل وجود آن، دانش‌آموز انتظار دارد در انجام وظایف محوله از طرف معلمان، نتایج مثبتی به دست آورد و تحصیلات خود را با موفقیت به پایان برساند (Levi et al 2014 & Ghadampour et al, 2018). یادگیرندگانی که امید تحصیلی بالایی دارند، موفقیت تحصیلی و خلاقیت بیشتری از خود نشان می‌دهند و مشکلات را بهتر حل می‌کنند. آن‌ها همچنین دارای سطوح پایین‌تری از افسردگی و اضطراب هستند و کمتر ترک تحصیل می‌کنند. لذا داشتن امید می‌تواند پیشرفت تحصیلی و احساس ارزشمندی یا نگرش مثبت به زندگی را در میان دانش‌آموزان پیش‌بینی کند (Amiri Khamakani & Hasanpour, 2022). بهزیستی روان‌شناختی از جمله عواملی است که بر سطح خودکارآمدی و امید تحصیلی اثرگذار است (Ong, 2006 & Khodapanah & Tamnaei far, 2022). توجه به سازه بهزیستی روان‌شناختی از آنجایی مورد اهمیت قرار گرفت که در سالیان اخیر روانشناسی مثبت‌گرا، به‌عنوان حوزه‌ای که مشکلات را مکمل جریان‌های مثبت و خوشایند زندگی می‌داند مطرح شده است (Dewaele et al, 2019). بهزیستی روان‌شناختی به‌عنوان درک و فهم افراد از زندگی در حیطه‌های رفتاری، هیجانی، عملکرد روانی و سلامت روانی تعریف شده است (Sola-Carmona et al, 2013). همچنین عنوان شده است، سازه بهزیستی روان‌شناختی، ترکیبی از احساسات مثبت و عملکرد مثبت می‌باشد که با کامیابی و شادکامی و عدم سستی و ضعف رابطه دارد. (Houben et al, 2015). بهزیستی روان‌شناختی موجب شرکت فعالانه

فرد در کار و تفریح، ایجاد تعامل معنی‌دار با دیگران و گسترش حس خودمختاری و هدف‌داری در زندگی می‌شود (Gurel, 2009). برخی پژوهشگران برای بهزیستی روان‌شناختی شش بعد را شناسایی کرده‌اند که این ابعاد عبارت‌اند از: استقلال (توانایی اثرگذاری بر اتفاقات مهم زندگی) توانایی کنترل محیط (کنترل بر فعالیت‌های بیرونی و استفاده از فرصت‌ها) رشد و توسعه شخصی (احساس رشد مداوم و دستیابی به تجربه‌های جدید به‌عنوان یک فرد دارای استعدادهای بالقوه) تعامل مثبت با دیگران (حس شادکامی از رابطه با دیگران و درک اهمیت این وابستگی‌ها) زندگی هدف‌دار (داشتن هدف در زندگی) پذیرش خود (نگرش مثبت به خود و پذیرش جنبه‌های مختلف به آن) (Ghorbani, Foolad Chang, 2015)

عزت‌نفس از جمله مؤلفه‌هایی است که با بهزیستی روان‌شناختی ارتباط مثبت و معناداری دارد (K-M Jeon, Jang, 2015). همچنین عزت‌نفس می‌تواند بر سطح خودکارآمدی و امید تحصیلی دانش‌آموزان اثرگذار باشد و موجب بهبود آن شود (Buyuksahin, 2017 & JaliliShishivan et al, 2017). عزت‌نفس احساسی است که فرد نسبت به ارزشمندی خود دارد و به نوعی به تأیید فرد نسبت به خودش مربوط است (Saeed Ahmad, 2013). عزت‌نفس از جمله موارد اثرگذار در رشد مطلوب کودکان و نوجوانان می‌باشد. بهره‌مندی از عزت‌نفس به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی در سازگاری عاطفی و اجتماعی و یکی از ابعاد بهزیستی روان محسوب می‌شود (K-M Jeon, Jang, 2015). عزت‌نفس چیزی فراتر از احساس محض، بلکه تشکیل شده از عناصر هیجانی، ارزشیابی و شناختی است که پایه شکل‌گیری شخصیت، رفتار و موقعیت افراد معرفی شده و بر تمامی جنبه‌های زندگی شخص تأثیر می‌گذارد (Soltani & Dortaj, 2019).

دانش‌آموزان از جمله مهم‌ترین افراد هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند. آن‌ها برای بدست آوردن دانش و تکنولوژی مورد نیاز و آماده شدن برای به عهده گرفتن مشاغل مختلف به مدرسه می‌روند. یکی از شاخص‌های مهم در ارزشیابی نظام آموزش و پرورش هر کشوری سطح کیفیت تحصیلات و یادگیری دانش‌آموزان می‌باشد. از این رو تمام تلاش‌ها و فعالیت‌های نظام‌های آموزشی در جهت آن است که تبدیل به سیستمی کارآمد و مؤثر شوند. (Soltani & Dortaj, 2019). در میان مقاطع مختلف تحصیلی مقطع متوسطه دوم به علت تجربه انتقال از دوره کودکی به جوانی و دگرگونی‌های ناشی از آن، از جمله مهم‌ترین و حساس‌ترین مراحل تحصیلی برای دانش‌آموزان است (Schraml et al, 2011). در این مقطع است که قسمت زیادی از استعدادها و توانایی‌های خاص نوجوانان و جوانان ظهور کرده، توانایی یادگیری آنان به بالاترین میزان خود رسیده، روحیه پرسشگری در آن‌ها شکل گرفته و مسائل جدید زندگی، فکر آن‌ها را به خود مشغول می‌کند (Malahi, Tabodi, 2020). همچنین در این دوره، فرد نوجوان با مسائل و احساسات گوناگونی روبرو است، این احساسات ایجاد شده با توجه به شدت آن‌ها و دوره دوامشان به دلایل مختلف اهمیت دارند، چرا که می‌توانند سلامت روان و متعاقب آن سازه‌های بهزیستی روان‌شناختی و عزت‌نفس را تحت تأثیر قرار دهند که در نهایت عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان از این

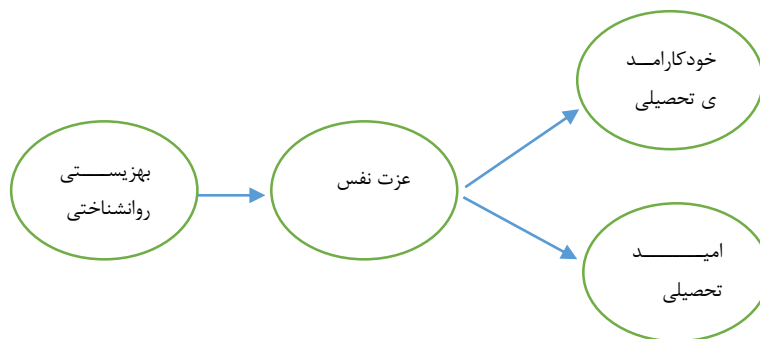
عوامل متأثر می‌شود (Agrawal, 2020). خودکارآمدی و امید تحصیلی از جمله عواملی هستند که به دانش‌آموزان کمک می‌کنند این دوره حساس و بحرانی را با موفقیت پشت سر بگذرانند و عملکرد تحصیلی قابل قبولی داشته باشند (Amiri Khamakani & Hasanpour, 2022 ; Gagne et al, 2015). چرا که نتایج تحقیقات نشان داده است، آموزش خودکارآمدی تحصیلی باعث کاهش مشکلات در انتخاب و تصمیم‌گیری، مشکلات آمادگی تحصیلی، مشکلات انگیزه تحصیلی، مشکلات مطالعه و برنامه‌ریزی تحصیلی و مشکلات مربوط به جو و محیط تحصیلی و امتحانات می‌شود (Khoy Nezaad et al, 2020). از طرفی دیگر سازه امید تحصیلی با متغیرهایی چون، خودکارآمدی، عملکرد تحصیلی، رضایت از زندگی، موفقیت تحصیلی، انگیزه و اشتیاق برای ادامه تحصیل، درگیری تحصیلی، مشغولیت تحصیلی، بهزیستی کلی و نظم تحصیلی ارتباط مثبت دارد و با متغیرهایی چون تنش تحصیلی، خشونت در مدرسه و اهمال کاری و خود ناتوان‌سازی تحصیلی رابطه منفی دارد (Rahpeima, 2020). لذا بررسی متغیرهای مرتبط با خودکارآمدی و امید تحصیلی از اهمیت فراوانی برخوردار است و می‌تواند بینش‌های مفیدی برای والدین، معلمان و مسئولین امر فراهم کند. در پژوهش حاضر نیز رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی با خودکارآمدی و امید تحصیلی با میانجیگری عزت‌نفس در بین دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم بررسی و تبیین شد.

با مرور پژوهش‌های انجام گرفته در این حوزه ، مشخص شد که ادبیات پژوهشی ، از رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی و عزت‌نفس با خودکارآمدی و امید تحصیلی چه به‌صورت مستقیم و یا غیرمستقیم حمایت می‌کند. در یکی از این مطالعات (Razaghpoor, 2021) دریافت که بین عزت‌نفس و خودکارآمدی همبستگی مستقیم و معنی‌داری وجود دارد. در پژوهشی دیگر (Khodapanah, Tamnaei far, 2018) نقش میانجیگری شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی را در رابطه شفقت به خود و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان را بررسی کردند. یکی از یافته‌های پژوهش آن‌ها این بود که بین بهزیستی خودکارآمدی تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. (Jalili Shishivan et al, 2017) نیز مطالعه‌ای با عنوان نقش واسطه‌ای عزت‌نفس در رابطه بین سرمایه اجتماعی و امید تحصیلی دانشجویان نخبه ورزشی انجام دادند. جامعه آماری آن‌ها دانشجویان نخبه ورزشی بود. یکی از یافته‌های پژوهش آن‌ها این بود که مؤلفه‌های حمایت اجتماعی و روابط متقابل از طریق افزایش عزت‌نفس منجر به بالا رفتن امید تحصیلی در بین دانشجویان می‌شود. (Asghari et al, 2014) رابطه بین خودکارآمدی تحصیلی با بهزیستی روان‌شناختی، انسجام خانواده و سلامت معنوی در دانشجویان دانشگاه خوارزمی را بررسی کردند. مطالعه آن‌ها از نوع توصیفی همبستگی بود و جامعه آماری آن‌ها تمامی دانشجویان دانشگاه خوارزمی بودند. یکی از یافته‌های پژوهش آن‌ها این بود که بین خودکارآمدی تحصیلی با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

در بین پژوهش‌های خارجی (Kevin et al, 2020) رابطه بین عزت‌نفس و خودکارآمدی را در بین دانشجویان دختر مقطع کارشناسی بررسی کردند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که بین عزت‌نفس و خودکارآمدی رابطه نسبتاً قوی وجود دارد. (Agrawal, 2020) ضمن اشاره به این مورد که نوجوانان معمولاً بهزیستی روان‌شناختی خود را نادیده می‌گیرند پژوهشی جهت بررسی رابطه بین عزت‌نفس، سازگاری و بهزیستی روان‌شناختی انجام داد. داده‌های پژوهش را از ۱۰۰ دانش‌آموز متعلق به گروه سنی ۱۵ تا ۱۶ سال جمع‌آوری کرد. او دریافت که بین عزت‌نفس با بهزیستی روان‌شناختی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. (Sharifi & Moltafet, 2021) پژوهشی با هدف بررسی پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی براساس ق‌ردانی، حمایت اجتماعی و عزت‌نفس در بین دانشجویان مقطع کارشناسی انجام دادند. یافته‌های پژوهش آن‌ها نشان داد که بین متغیرهای ق‌ردانی، عزت‌نفس و حمایت اجتماعی با بهزیستی روان‌شناختی همبستگی وجود دارد. همچنین، این متغیرها به‌طور معناداری بهزیستی روان‌شناختی را پیش‌بینی می‌کنند. (Singhal, 2021) در مطالعه خود با عنوان رابطه بین عزت‌نفس با بهزیستی روان‌شناختی در میان دانشجویان، دریافت که بین عزت‌نفس با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

(Salmela & Upadyaya, 2014) و (Lee et al, 2014) به این نتیجه رسیدند که بهزیستی روان‌شناختی و تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه معناداری دارند، به این معنی که افزایش در یکی باعث افزایش دیگری می‌شود و بالعکس. (Tian et al, 2013) نشان دادند که عزت‌نفس به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم می‌تواند بهزیستی روان‌شناختی را پیش‌بینی کند. (McGee et al, 2001) به این نتیجه رسیدند که امید تحصیلی و عزت‌نفس باهم دارای رابطه معنی‌داری می‌باشند.

با توجه به مبانی و ادبیات پژوهشی، مشخص شد خودکارآمدی و امید تحصیلی نقش مهمی در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارند. با این وجود پژوهش‌هایی که این متغیرها و عوامل مؤثر بر آن‌ها را بررسی کرده‌اند، بیشتر در محیط‌های دانشگاهی انجام شده‌اند. (Sharifi & Moltafet, 2021; Singhal, 2021) و پژوهش‌های کمتری به بررسی این مسئله در بین دانش‌آموزان پرداخته‌اند. افزون بر این با وجود ارتباط نظری و تجربی بین متغیرهای پژوهش، تاکنون مطالعه‌ای رابطه مابین این چهار متغیر را در قالب یک مدل بررسی نکرده است. تمایز پژوهش حاضر در این بود که، به بررسی رابطه این چهار متغیر در قالب یک مدل پرداخته است. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای عزت‌نفس در رابطه مابین بهزیستی روان‌شناختی با خودکارآمدی و امید تحصیلی به انجام رسید. مدل پیشنهادی پژوهش در شکل ۱. آمده است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

بر اساس مدل مفهومی پژوهش، فرضیه‌هایی به این شکل طرح شده‌اند: بین بهزیستی روان‌شناختی و عزت‌نفس رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بین عزت‌نفس و خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بین عزت‌نفس و امید تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

عزت‌نفس بین رابطه بهزیستی روان‌شناختی با امید تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی نقش میانجی دارد

روش پژوهش

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی همبستگی است و از نظر نوع هدف، جزو مطالعات کاربردی به حساب می‌آید. جامعه آماری این پژوهش، ۲۲۸۹ دانش‌آموز دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهاباد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند. برای انتخاب نمونه تعداد ۳۲۹ نفر طبق فرمول کوکران، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و در چند مرحله انتخاب شدند. به این صورت که، چهار مدرسه از مدارس شهر مهاباد انتخاب شدند و سپس دوازده کلاس به‌صورت تصادفی از میان کلاس‌های این مدارس انتخاب شدند. برای اطمینان بیشتر ۳۴۵ پرسشنامه در بین دانش‌آموزان پخش و در نهایت ۳۲۰ پرسشنامه دقیق و قابل استناد بازگردانده شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی، درصد، میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS26 و SMARTPLS4 و روش معادلات ساختاری مبتنی بر رویکرد سه مرحله‌ای حداقل مربعات جزئی تحلیل شدند. در این پژوهش عزت‌نفس متغیر واسطه‌ای، بهزیستی روان‌شناختی متغیر پیش‌بین و خودکارآمدی و امید تحصیلی متغیر ملاک بودند. برای سنجش این متغیرها از ابزارهای زیر استفاده شد.

بهزیستی روان‌شناختی: برای بررسی بهزیستی روان‌شناختی از پرسشنامه کوتاه شده ۱۸ سؤالی Ryff بهره گرفته شد. این پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی را در شش بعد، استقلال، تسلط بر محیط، رشد شخصی، ارتباط مثبت با دیگران هدفمندی در زندگی و پذیرش خود می‌سنجد. پرسشنامه مذکور بر اساس طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافق = ۵ تا کاملاً مخالف = ۱) طراحی شده است. روایی پرسشنامه توسط متخصصان و اساتید مورد تأیید قرار گرفت. همچنین در پژوهش حاضر پایایی آن

توسط ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد و عدد (۰/۹۱۳) به دست آمد. (Ghorbani et al 2021) در مطالعه خود روایی پرسشنامه را تأیید و پایایی آن را (۰/۹۹) به دست آورده بودند

عزت نفس: جهت بررسی عزت نفس از پرسشنامه عزت نفس Rosenberg استفاده شد. این پرسشنامه دارای ده سؤال بر اساس طیف چهار درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافق = ۴ تا کاملاً مخالف = ۱) می‌باشد. کمترین و بیشترین نمره در پرسشنامه مذکور ۱۰ و ۴۰ است. هر چه نمره فرد بالاتر باشد نشان دهنده آن است که عزت نفس بیشتری دارد. روایی پرسشنامه توسط متخصصان و اساتید مورد تأیید قرار گرفت. همچنین در پژوهش حاضر پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد و عدد (۰/۸۳۲) به دست آمد. (Ghorbani Dolatabadi et al, 2021) در مطالعه خود روایی پرسشنامه را تأیید و پایایی آن را (۰/۹۸) به دست آورده بودند.

امید تحصیلی: برای بررسی امید به تحصیل از مقیاس امید به تحصیل که توسط Khormaei & Kamari طراحی شده است استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۲۷ سؤال و ۴ بعد امید به کسب فرصت‌ها، امید به کسب مهارت‌های زندگی، امید به سودمندی مدرسه و امید به کسب شایستگی می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه در مقیاس لیکرتی پنج گزینه‌ای طراحی شده است. روایی پرسشنامه توسط متخصصان و اساتید مورد تأیید قرار گرفت. همچنین در پژوهش حاضر پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد و عدد (۰/۹۴۳) به دست آمد (Khaleghkhan & Karimianpour, 2020) در مطالعه خود روایی آن را تأیید و پایایی پرسشنامه مذکور را (۰/۸۱) به دست آوردند.

پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی: در پژوهش حاضر به منظور اندازه‌گیری خودکارآمدی تحصیلی از مقیاس خود کارآمدی تحصیلی Morgan & Jinks بهره گرفته شد. این مقیاس دارای ۳۰ سؤال و سه بعد استعداد، کوشش و بافت می‌باشد. گویه‌های این مقیاس با طیف لیکرت دارای پاسخ چهار درجه‌ای همراه هستند. روایی پرسشنامه توسط متخصصان و اساتید مورد تأیید قرار گرفت. همچنین در پژوهش حاضر پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد و عدد (۰/۹۵۰) به دست آمد. (Dehpasi & Sadoughi, 2019) در مطالعه خود روایی پرسشنامه را تأیید و پایایی پرسشنامه مذکور را (۰/۷۵) به دست آورده بودند.

شیوه اجرا

بعد از مراجعه به اداره آموزش و پرورش شهرستان مهاباد و جلب رضایت مسئولان فهرست دبیرستان‌های دخترانه این شهر تهیه و چهار مدرسه به شکل تصادفی انتخاب شدند. سپس دوازده کلاس از این چهار مدرسه به صورت تصادفی برای انجام پژوهش در نظر گرفته شدند. تمامی دانش‌آموزان این کلاس‌ها به عنوان نمونه آماری در فرایند پژوهش شرکت داده شدند. بعد از هماهنگی با مدیران و معلمان دبیرستان‌های انتخاب شده، با حضور در کلاس‌ها در مورد اهداف پژوهش و چگونگی پاسخ‌دهی به پرسشنامه‌ها توضیحاتی ارائه شد. از دانش‌آموزان به منظور همکاری دعوت و پس از اعلام رضایت،

پرسشنامه‌ها در اختیار آن‌ها قرار داده شد. معیار ورود به مطالعه عبارت بود از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم که در یکی از پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم مشغول به تحصیل بودند. و معیار خروج، عدم تمایل شرکت‌کنندگان به ادامه همکاری با پژوهشگران بود. از دانش‌آموزان خواسته شد به دقت به سؤالات پاسخ دهند. همچنین نوشتن مشخصات فردی مانند نام و نام خانوادگی ضرورتی نداشت. بعد از حذف ۲۵ پرسشنامه ناقص، فرایند تجزیه و تحلیل داده‌ها آغاز شد.

یافته‌ها

شاخص‌های بدست آمده از آمار توصیفی نشان داد از ۳۲۰ نفر نمونه آماری، ۸۹ نفر (۲۸٫۷ درصد) دانش‌آموز پایه دهم، ۱۱۲ نفر (۳۵ درصد) دانش‌آموز پایه یازدهم و ۱۱۹ نفر (۳۷٫۱ درصد) دانش‌آموز پایه دوازدهم بودند. همچنین در مورد رشته تحصیلی ۵۴ نفر (۱۶٫۸ درصد) در رشته ریاضی، ۸۹ نفر (۲۷٫۸ درصد) در رشته ادبیات و علوم انسانی و ۱۷۷ نفر (۵۵٫۳ درصد) در رشته علوم تجربی مشغول به تحصیل بودند. در جدول شماره ۱ آمار توصیفی (شامل میانگین و انحراف معیار) و نیز نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف متغیرهای تحقیق گزارش شده است.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیرها	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون کلموگروف اسمیرنوف	
						آماره	سطح معنی‌داری
بهزیستی روان‌شناختی	۳۲۰	۲۲	۸۷	۵۳/۹۰	۱۴/۲	۰/۰۷۹	۰/۰۰۰۱
عزت نفس	۳۲۰	-۱۰	۱۰	۲/۷۷	۶/۰۵	۰/۱۳۷	۰/۰۰۰۱
خودکارآمدی تحصیلی	۳۲۰	۴۵	۱۱۱	۸۵/۳۴	۱۸/۵	۰/۱۲۰	۰/۰۰۰۱
امید تحصیلی	۳۲۰	۳۹	۱۱۷	۷۸/۴۶	۱۹/۶	۰/۰۹۵	۰/۰۰۰۱

نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف حاکی از آن است که سطح معنی‌داری برای متغیرهای مورد بررسی کمتر از ۵ صدم به دست آمده، لذا می‌توان گفت که توزیع داده‌ها غیرنرمال است. پس با توجه به اینکه برای تحلیل پژوهش حاضر از مدل معادلات ساختاری استفاده شده و در آن به بررسی نقش میانجی پرداخته می‌شود، لذا مناسب‌ترین نرم‌افزار برای داده‌های غیر نرمال نرم‌افزار SmartPLS می‌باشد که در این مطالعه از نسخه ۴ این نرم‌افزار استفاده شد.

در ادامه، ابتدا شاخص‌های مدل اندازه‌گیری و ساختاری برای بررسی و نهایی سازی مدل تحقیق ارائه شده است و در ادامه فرضیه‌های تحقیق مورد تحلیل قرار گرفته‌اند.

در ابتدا برای آزمون مدل اندازه‌گیری پایایی و اعتبار ابزار اندازه‌گیری بررسی شد و سپس مدل ساختاری مورد آزمایش قرار گرفت. برای بررسی پایایی سازه‌ها سه معیار را پیشنهاد شده است که عبارت‌اند از: ۱- قابلیت اعتماد هر یک از گویه‌ها، ۲- قابلیت اعتماد ترکیبی هر یک از سازه‌ها و ۳- متوسط

واریانس استخراج شده (AVE) در مورد قابلیت اعتماد هر یک از گویه‌ها، بار عاملی ۰/۵ و بیشتر هر گویه در تحلیل عاملی تأییدی نشانگر سازه خوب تعریف شده است. همچنین بار عاملی گویه‌ها باید حداقل در سطح ۰/۱ معنی دار باشند. مقادیر قابل پذیرش آلفای کرونباخ و قابلیت اعتماد ترکیبی (pc) باید ۰/۷ یا بیشتر باشند. همچنین مقادیر AVE، ۰/۵ و بیشتر توصیه شده است.

در جدول ۲، بارهای عاملی، pc، AVE و ضریب آلفای هر یک از سازه‌ها ارائه شده است. مقادیر این جدول‌ها نشان‌دهنده پایایی کافی و مناسب سازه‌ها بود.

جدول ۲: شاخص‌های سازه‌های مورد مطالعه

سازه	گویه	نماد	بارعاملی	t-Value	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
امید تحصیلی	۲	Ah2	۰/۵۶۶	۱۴/۱۵	۰/۹۴۳	۰/۹۴۸	۰/۴۴۸
	۳	Ah3	۰/۵۶۲	۱۴/۳۴			
	۵	Ah5	۰/۵۱۷	۱۱/۳۸			
	۶	Ah6	۰/۵۹۳	۱۵/۴۵			
	۷	Ah7	۰/۵۸۳	۱۳/۹۸			
	۱۰	Ah10	۰/۵۱۹	۱۱/۱۷			
	۱۱	Ah11	۰/۵۱۸	۱۰/۷۷			
	۱۲	Ah12	۰/۶۹۹	۲۳/۹۴			
	۱۳	Ah13	۰/۷۰۸	۲۵/۹۸			
	۱۴	Ah14	۰/۷۱۵	۲۳/۷۰			
	۱۵	Ah15	۰/۶۹۴	۲۴/۰۷			
	۱۶	Ah16	۰/۶۹۸	۲۲/۱۹			
	۱۷	Ah17	۰/۷۱۳	۲۴/۸۵			
	۱۸	Ah18	۰/۷۱۷	۲۴/۷۴			
	۱۹	Ah19	۰/۷۶۶	۳۰/۲۳			
	۲۰	Ah20	۰/۷۳۱	۲۴/۲۱			
	۲۱	Ah21	۰/۶۷۷	۲۱/۷۸			
	۲۲	Ah22	۰/۷۵۵	۲۹/۵۴			
	۲۳	Ah23	۰/۵۹۶	۱۱/۸۶			
	۲۴	Ah24	۰/۷۵۹	۳۴/۹۹			
۲۵	Ah25	۰/۷۰۶	۲۶/۷۹				
۲۶	Ah26	۰/۷۱۲	۲۶/۷۱				
۲۷	Ah27	۰/۷۷۰	۳۴/۹۷				
خودکارآمدی تحصیلی	۳	Ase3	۰/۵۱۰	۱۱/۴۲	۰/۹۵۰	۰/۹۵۴	۰/۴۶۶
	۷	Ase7	۰/۵۷۰	۱۴/۹۵			

سازه	گویه	نماد	بارعاملی	t-Value	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE				
	۸	Ase8	۰/۶۶۲	۱۹/۴۲	۰/۹۱۳	۰/۹۲۴	۰/۴۲۰				
	۹	Ase9	۰/۷۱۵	۲۰/۸۵							
	۱۰	Ase10	۰/۶۵۱	۱۷/۸۲							
	۱۱	Ase11	۰/۵۷۲	۱۴/۲۰							
	۱۳	Ase13	۰/۷۶۳	۲۷/۴۰							
	۱۴	Ase14	۰/۷۰۷	۲۳/۶۷							
	۱۵	Ase15	۰/۶۵۸	۲۱/۰۱							
	۱۶	Ase16	۰/۶۷۲	۲۵/۴۰							
	۱۷	Ase17	۰/۷۱۷	۲۶/۱۱							
	۱۸	Ase18	۰/۶۹۹	۲۷/۶۱							
	۱۹	Ase19	۰/۷۲۹	۲۷/۱۹							
	۲۰	Ase20	۰/۶۷۱	۱۹/۵۵							
	۲۱	Ase21	۰/۷۲۱	۲۵/۲۵							
	۲۲	Ase22	۰/۷۰۷	۲۲/۶۶							
	۲۳	Ase23	۰/۷۶۸	۲۸/۳۴							
	۲۴	Ase24	۰/۷۹۱	۳۴/۹۰							
	۲۵	Ase25	۰/۷۴۱	۲۵/۵۰							
	۲۶	Ase26	۰/۵۶۷	۱۲/۳۹							
	۲۷	Ase27	۰/۶۲۰	۱۳/۹۵							
	۲۸	Ase28	۰/۶۵۲	۱۵/۵۷							
	۲۹	Ase29	۰/۷۱۹	۲۳/۱۵							
	۳۰	Ase30	۰/۷۱۱	۲۲/۶۰							
		۱	Pwb1	۰/۷۲۸				۲۳/۵۱	۰/۹۱۳	۰/۹۲۴	۰/۴۲۰
		۲	Pwb2	۰/۷۰۱				۲۲/۱۰			
		۳	Pwb3	۰/۷۰۳				۲۰/۹۳			
		۴	Pwb4	۰/۶۸۱				۱۵/۳۱			
		۵	Pwb5	۰/۵۸۳				۱۲/۰۳			
	بهزیستی روان‌شناختی	۶	Pwb6	۰/۷۰۲				۲۲/۶۶	۰/۹۱۳	۰/۹۲۴	۰/۴۲۰
		۷	Pwb7	۰/۶۸۰				۲۰/۵۰			
		۸	Pwb8	۰/۵۹۱				۱۱/۷۶			
۹		Pwb9	۰/۶۷۷	۲۰/۷۳							
۱۰		Pwb10	۰/۶۲۲	۱۲/۹۹							
۱۱		Pwb11	۰/۶۲۹	۱۳/۹۳							
۱۲		Pwb12	۰/۶۸۰	۱۸/۴۲							
۱۳		Pwb13	۰/۶۶۷	۱۶/۰۱							

سازه	گویه	نماد	بارعاملی	t-Value	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
	۱۴	Pwb14	۰/۶۵۸	۱۵/۴۰	۰/۸۳۲	۰/۸۶۹	۰/۴۰۱
	۱۵	Pwb15	۰/۵۵۳	۱۱/۴۵			
	۱۶	Pwb16	۰/۶۰۸	۱۵/۵۵			
	۱۷	Pwb17	۰/۵۱۷	۱۱/۰۶			
عزت نفس	۱	Se1	۰/۵۴۸	۱۰/۳۳	۰/۸۳۲	۰/۸۶۹	۰/۴۰۱
	۲	Se2	۰/۶۳۶	۱۵/۴۵			
	۳	Se3	۰/۶۶۵	۱۷/۷۰			
	۴	Se4	۰/۶۰۰	۱۳/۲۱			
	۵	Se5	۰/۶۵۰	۱۵/۹۹			
	۶	Se6	۰/۷۲۴	۲۱/۹۲			
	۷	Se7	۰/۵۸۶	۱۲/۴۳			
	۸	Se8	۰/۶۱۹	۱۴/۲۴			
	۹	Se9	۰/۵۵۵	۱۰/۷۹			
	۱۰	Se10	۰/۷۲۱	۲۳/۰۱			

در خصوص بارهای عاملی (به‌غیر از گویه‌های شماره ۱، ۴، ۸ و ۹ سازه‌ی امید تحصیلی؛ گویه‌های ۱، ۲، ۴، ۵، ۶ و ۱۲ سازه خودکارآمدی تحصیلی و گویه شماره ۱۸ بهزیستی روان‌شناختی) از آنجایی که بار عاملی تمامی گویه‌ها بالای ۰/۵ بود ($t\text{-value} > 1/96$)، لذا همه گویه‌های باقی‌مانده بعد از حذف گویه‌های مذکور وارد تحلیل شد که نشان از تأیید پایایی کافی و مناسب سازه‌های پژوهش است. برای ارزیابی روایی یا افتراقی سازه‌ها، از معیار فورنل و لارکر و معیار HTMT استفاده شد. بر اساس معیار فورنل و لارکر، جذر AVE یک سازه باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها باشد. این نشان می‌دهد که همبستگی آن سازه با نشانگرهای خود بیشتر از همبستگی‌اش با سازه‌های دیگر است. این نتایج در جدول زیر گزارش شده است.

جدول ۳: ماتریس همبستگی و جذر میانگین واریانس استخراج شده هر یک از متغیرهای پژوهش

شماره	متغیر			۴	۳	۲	۱
۱	بهزیستی روان‌شناختی	۰/۶۴۸					
۲	عزت نفس	۰/۴۱۹	۰/۶۳۳				
۳	خودکارآمدی تحصیلی	۰/۴۶۰	۰/۴۵۶	۰/۶۸۲			
۴	امید تحصیلی	۰/۵۹۲	۰/۵۵۹	۰/۵۳۶	۰/۶۶۹		

توجه: اعداد روی قطر ماتریس همبستگی جذر میانگین واریانس استخراج شده می‌باشند.

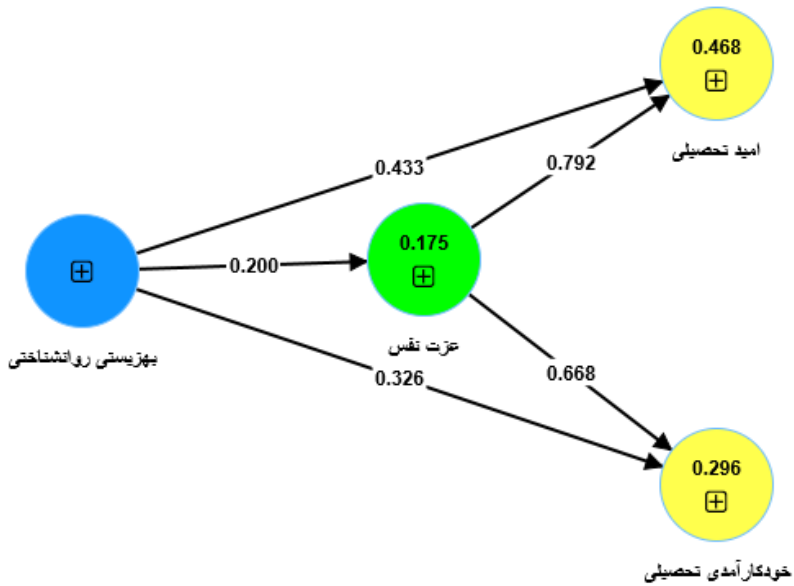
با توجه به جدول ۳ جذر میانگین واریانس استخراج شده تمامی متغیرهای پژوهش بیشتر از همبستگی آن‌ها با متغیرهای دیگر بود. بنابراین معیار اول بررسی روایی واگرا متغیرهای پژوهش برقرار است. همچنین مطابق داده‌های جدول ۴ در خصوص معیار HTMT مشاهده می‌شود که کلیه ضرایب از ۰/۸۵ کمتر می‌باشند لذا معیار سوم روایی واگرای متغیرهای تحقیق نیز برقرار است.

جدول ۴: ضرایب HTMT در ارزیابی روایی واگرا

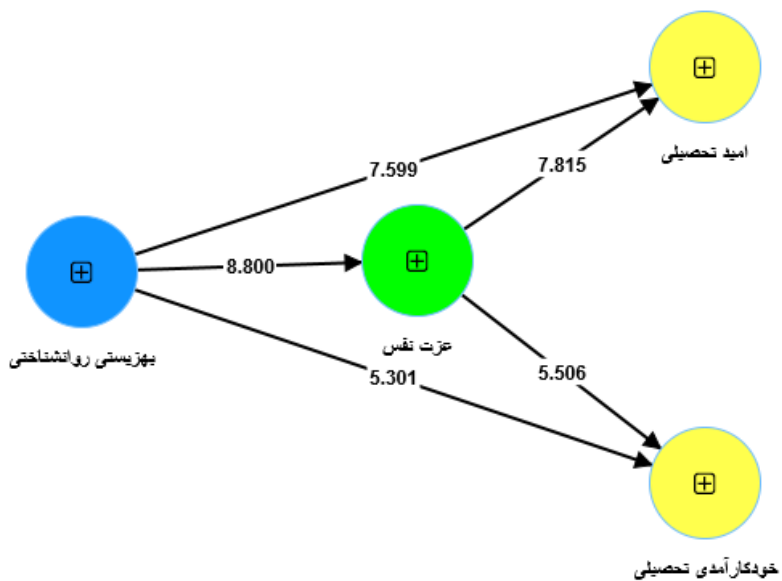
شماره	متغیر	بهزیستی روان‌شناختی	عزت‌نفس	خودکارآمدی تحصیلی	امید تحصیلی
۱	بهزیستی روان‌شناختی				
۲	عزت‌نفس	۰/۴۶۴			
۳	خودکارآمدی تحصیلی	۰/۴۶۱	۰/۴۹۳		
۴	امید تحصیلی	۰/۵۹۵	۰/۶۲۴	۰/۵۲۹	

همان‌طور که مشاهده شد در بخش اندازه‌گیری، تعدادی از شاخص‌ها در حد مطلوب و تعداد اندکی نیز در حد قابل پذیرش هستند و این به آن معناست که روابط مناسبی بین سازه‌ها و شاخص‌های آن‌ها برقرار است.

آزمون الگوی ساختاری پژوهش در روش PLS از طریق بررسی ضرایب مسیر (بارهای عاملی) و مقادیر R^2 ، ضریب Q^2 استون-گیسر^۱ و با استفاده از روش بوت استراپ (با ۵۰۰۰ زیر نمونه) برای محاسبه مقادیر آماره t امکان‌پذیر است. با توجه به مدل ۲، ضریب تأثیر متغیر بهزیستی روان‌شناختی بر عزت‌نفس، امید تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی معنی‌دار است، همچنین ضریب تأثیر متغیر عزت‌نفس بر متغیرهای امید تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی معنی‌دار است. در مدل ۱، عدد داخل دایره، واریانس تبیین شده متغیرهای عزت‌نفس، امید تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی است که به ترتیب برابر با ۰/۱۷۵، ۰/۴۶۸ و ۰/۲۹۶ به دست آمد.

شکل ۲: اندازه‌گیری مدل در حالت استاندارد

شکل ۳: اندازه‌گیری مدل در حالت معنی‌دار

در ادامه جهت برازش مدل کلی از معیار GOF^1 ، شاخص $SRMR$ ، و مقدار NFI استفاده شد. یافته‌های مربوط به شاخص‌های برازش مدل حاکی از آن بود که شاخص $SRMR$ برابر 0.072 و کمتر از 0.08 برآورد شد و مقدار NFI نیز برابر با 0.639 برآورد گردید. در خصوص معیار GOF سه مقدار 0.01 ،

1. Goodness of Fit

۰/۲۵، ۰/۳۶ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی معرفی شده است. این معیار از طریق فرمول زیر محاسبه شد:

$$GOF = \sqrt{\text{communalities} \times zR^2} \quad (\text{فرمول ۱})$$

جدول ۵: معیار GOF

متغیرها	Communality	R Square	Q ²
بهزیستی روان شناختی	۰/۴۲۰	-	-
عزت نفس	۰/۴۰۱	۰/۱۷۵	۰/۷۳۴
امید تحصیلی	۰/۴۴۸	۰/۴۶۸	۰/۳۹۹
خودکارآمدی تحصیلی	۰/۴۶۶	۰/۲۹۶	۰/۴۱۹
مجموع	۱/۷۳۵	۰/۹۳۹	-
میانگین	۰/۴۳۴	۰/۳۱۳	-

مطابق جدول، نتیجه ۰/۳۶۸ برازش قوی مدل را نشان می دهد. همچنین در مورد Q² سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ مقادیر ضعیف، متوسط و قوی قدرت پیش بینی مدل در مورد سازه های درونزا را نشان می دهد. بنابراین با توجه به مقادیر Q²، قابلیت قوی پیش بینی مدل و برازش مناسب مدل ساختاری تأیید گردید. ضریب معناداری و نتایج روابط مطرح شده در مدل تحقیق در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۶: بررسی معناداری ضرایب تأثیر برآورده شده مدل تحقیق

رابطه مورد بررسی	ضریب تأثیر برآورده شده	t Value	سطح معناداری	نتیجه
بهزیستی روان شناختی - امید تحصیلی	۰/۴۳۳	۷/۵۹۹	۰/۰۰۰۱	تأیید
بهزیستی روان شناختی - خودکارآمدی تحصیلی	۰/۳۲۶	۵/۳۰۱	۰/۰۰۰۱	تأیید
بهزیستی روان شناختی - عزت نفس	۰/۲۰۰	۸/۸۰	۰/۰۰۰۱	تأیید
عزت نفس - امید تحصیلی	۰/۷۹۲	۷/۸۱۵	۰/۰۰۰۱	تأیید
عزت نفس - خودکارآمدی تحصیلی	۰/۶۶۸	۵/۵۰۶	۰/۰۰۰۱	تأیید

با توجه به یافته های جدول (۶) و نیز از آنجایی که عدد معنی داری مسیر مابین کلیه متغیرها، بزرگ تر از ۱/۹۶ بود، از این رو روابط فوق مورد تأیید قرار می گیرد. پس با اطمینان ۹۵ صدم می توان ادعا کرد که بین بهزیستی روان شناختی و عزت نفس رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. همچنین بین عزت نفس با خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

به منظور آزمون اثر غیرمستقیم بهزیستی روان‌شناختی با خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی، از طریق عزت‌نفس از روش Bootstrapping و فاصله‌ی اطمینان حاصله استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۷: نتایج روش بوت استرپ روابط غیرمستقیم در کل نمونه

مسیر	ضریب	مقدار t value	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری p-value
بهزیستی روان‌شناختی - عزت‌نفس - خودکارآمدی تحصیلی	۰/۱۳۴	۴/۳۰۸	۰/۰۸۱	۰/۲۰۳	۰/۰۰۰۱
بهزیستی روان‌شناختی - عزت‌نفس - امید تحصیلی	۰/۱۵۸	۵/۶۰۸	۰/۱۱۰	۰/۲۲۱	۰/۰۰۰۱

با توجه به مندرجات جدول شماره (۷)، عزت‌نفس در رابطه مابین بهزیستی روان‌شناختی با امید تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی نقش میانجی دارد ($P \leq 0/05$ و $t\text{-value} > 1/96$)، همچنین نظر به این‌که فواصل اطمینان موردنظر با توجه به حدود پایین و بالای ذکرشده، صفر را در بر نمی‌گیرند لذا روابط غیرمستقیم معنادار می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای عزت‌نفس در رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی با خودکارآمدی و امید تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم به انجام رسید. نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش نشان داد، که بین بهزیستی روان‌شناختی با عزت‌نفس رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد. با توجه به این یافته فرضیه اول پژوهش تأیید شد. نتایج این بخش از پژوهش با یافته‌های مطالعه‌های (Bakhshi Arjenaki et al, 2015)، (Ghorbani Dolatabadi, 2021)، (Fialko, 2006)، (Hwang, 2015)، (Neff, 2011)، (Smedema et al, 2010) همسویی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان اظهار داشت که، برخورداری از عزت‌نفس بالا در بهداشت روانی افراد به‌ویژه دانش‌آموزان نقش مهمی دارد. افرادی که نگرش مثبتی به خود دارند معمولاً به زندگی نیز حس مثبتی داشته و می‌توانند با اطمینان بالا با مشکلات و چالش‌ها مواجه شوند و با موفقیت از عهده آن برآیند (Bakhshi et al, 2015). همچنین باید به این نکته اشاره که بهزیستی روان‌شناختی صرفاً متأثر از حذف عوامل منفی نیست بلکه متأثر از وجود عوامل مثبت اجتماعی و درونی فرد نیز می‌باشد و در پی به حداکثر رساندن نقاط قوت و توانمندی‌های انسان است (Eshraghi & Namvar, 2019). لذا بدیهی است افرادی که از لحاظ سلامت روان در شرایط خوبی هستند عزت‌نفس بالایی هم داشته باشند.

در رابطه با فرضیه دوم نتایج این پژوهش نشان داد که عزت‌نفس با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم و معناداری دارد. با توجه به این یافته‌ها فرضیه دوم پژوهش تأیید شد. این

بخش از نتایج با یافته‌های پژوهش‌های (Haidari et al, 2014)، (Gheyass, 2015)، (Mirgol et 2020) (Atilgan et al, 2016)، (Razaghpoor et al, 2021) (Keshtvarz Kondazi & Oajinejad, 2021) (Buyuksahin, 2017) همسو می‌باشد. در تبیین یافته‌های این بخش از پژوهش می‌توان عنوان کرد دانش‌آموزانی که عزت‌نفس بالایی دارند، اعتمادبه‌نفس و خودباوری بیشتری نیز دارند. لذا می‌توان نتیجه گرفت هراندازه نگرش فرد نسبت به خود مثبت‌تر باشد، این احتمال وجود دارد که فرد از تمام توانایی‌های خود برای انجام تکالیف و مسئولیت‌های محوله استفاده کند (Mahdad, 2016). از سویی دیگر افرادی که عزت‌نفس پایینی دارند علاوه بر اینکه در تمام مؤلفه‌های عزت‌نفس یعنی امنیت، خودپذیری، شایستگی و تعهد ضعیف هستند، اعتمادبه‌نفس پایینی نیز دارند. در نتیجه کمتر به توانایی‌های خود اعتماد دارند، که این امر نیز به نوبه خود کارآمدی تحصیلی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Keshtvarz Kondazi & Oajinejad, 2021)

در رابطه با فرضیه سوم، نتایج این پژوهش نشان داد که عزت‌نفس با امید تحصیلی رابطه مستقیم و معنی‌داری دارد. با توجه به این یافته‌ها، فرضیه سوم تأیید شد. این بخش از نتایج با یافته‌های پژوهش‌های (McGee et al, 2001)، (Esteves et al, 2013)، (Jalili Shishivan, 2017) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان اظهار داشت که افرادی که عزت‌نفس بالایی دارند دارای خلاقیت بیشتر (Kalischuk & Thorpe, 2002) و اعتمادبه‌نفس بالاتر (Myers, Willse & Villalba, 2011) هستند. همچنین مشخص شده است افرادی که دارای عزت‌نفس بالایی هستند منبع کنترل درونی دارند (Swinney, 2002) و دارای شادکامی بیشتری هستند (Cheng, & Furnham, 2003) این عوامل با داشتن امید در افراد در ارتباط است و باعث می‌شود که افراد، امیدواری بیشتری در مسائل کاری و تحصیلی داشته باشند (Khanzadeh et al, 2019). امیدواری از جمله متغیرهای مهم و تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است چرا که دانش‌آموزان امیدوار دارای رضایت تحصیلی بیشتری هستند و از راهبردهای شناختی و فرا شناختی در جهت بهبود یادگیری و عملکرد خود استفاده می‌کنند. این در حالی است که دانش‌آموزان با امید پایین بیشتر پرخاشگری می‌کنند و از لحاظ پیشرفت تحصیلی و انگیزه در سطح پایینی قرار دارند (Akbari & Mehravar, 2020).

در رابطه با فرضیه چهارم، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بهزیستی روان‌شناختی با توجه به نقش میانجی عزت‌نفس با خودکارآمدی و امید تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد. با توجه به این نتیجه، فرضیه چهارم پژوهش نیز تأیید شد. نتایج این بخش از پژوهش با نتایج مطالعه‌های (Asghari, 2014)، (Lee et al, 2014)، (Salmela & Upadyaya, 2014)، (Khodapanah & Tamnaei far 2022)، (Parvaneh et al, 2017) و (Ong, 2006) همسو می‌باشد. در تبیین این بخش از یافته‌ها می‌توان این‌گونه استدلال کرد که، بهزیستی روان‌شناختی که به‌عنوان تلاش برای تحقق توانایی‌های بالقوه فرد (Ghodrati & VaziriNeko, 2018) تعریف شده است، می‌تواند از طریق واسطه‌گری عزت‌نفس و به‌طور غیرمستقیم، زمینه‌ساز ایجاد، حفظ و ارتقای امید و خودکارآمدی تحصیلی در بین دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه

دوم باشد. عزت‌نفس که نقش واسطه‌ای در رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی، با خودکارآمدی و امید تحصیلی دارد به ارزیابی فرد از خود و ساختن مفهومی در مورد ویژگی‌ها و توانایی‌های خود اشاره دارد (Flouri, 2006). متخصصان بر این باورند که عزت‌نفس بر موفقیت و عملکرد تحصیلی اثر می‌گذارد چرا که عزت‌نفس بالا، موجب می‌شود، فرد به جای ضعف‌ها بیشتر بر روی نقاط قوت خود تمرکز کند و ارزیابی بهتری از خود داشته باشد (Ghourbanpour et al, 2016). همچنین وجود بهزیستی روان‌شناختی در افراد آن‌ها را به سمت موفقیت بیشتر، تعاملات بین فردی سالم‌تر و در نهایت سلامت جسمانی و اجتماعی بالاتر رهنمون می‌سازد (Sanjuán, 2001).

خودکارآمدی از جمله باورهایی است که نقشی انکارناپذیر در کیفیت زندگی انسان‌ها و ایجاد تعادل بین ابعاد مختلف آدمی را بر عهده دارد (Mirgol et al, 2020). هنگامی که افراد فعالیتی را شروع می‌کنند، سطح خودکارآمدی آن‌ها درجه تلاشی را که به خرج می‌دهند و مدت زمانی که این تلاش را در صورت وجود مشکلات ادامه می‌دهند، تحت تأثیر قرار می‌دهد (Nemati et al, 2019). در محیط تحصیلی نیز خودکارآمدی نشان دهنده باورهای دانش‌آموزان در مورد انجام تکالیف درسی محوله است (Mirderikvand et al, 2015). سازه امید دارای دو بعد عاملیت و برنامه‌ریزی می‌باشد. بعد عاملیت به میزان انرژی شخص و برنامه‌ریزی به طرح راه‌های مختلف و هماهنگ کردن آن راه‌ها برای رسیدن به هدف اشاره دارد. دانش‌آموزانی که دارای امید باشند یعنی دارای انرژی بالا و اهداف برنامه‌ریزی شده باشند، بدون شک می‌توانند موفقیت بیشتری کسب کنند (Michaeli Monee et al, 2015). دانش‌آموزانی که دارای سطح بالایی از خودکارآمدی و امید تحصیلی هستند، به راحتی با موقعیت‌های مختلف تحصیلی سازگار می‌شوند، توانایی برقراری ارتباط و تعامل با دانش‌آموزان دیگر را دارند، احساسات و عواطف و عقاید خود را به راحتی بیان می‌کنند، همچنین مدرسه را دوست دارند و میل به پیشرفت بالایی دارند (Maddah et al, 2018).

با توجه به اهمیت متغیرهای خودکارآمدی و امید تحصیلی و با در نظر گرفتن نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر که مشخص شد بهزیستی روان‌شناختی به‌طور غیرمستقیم و از طریق واسطه‌گری عزت‌نفس با این دو متغیر رابطه دارد، لذا به مشاوران، روان‌شناسان، مسئولان و معلمان مدارس توصیه می‌شود جهت طراحی و اجرای برنامه‌های مشاوره‌ای با هدف ارتقای بهزیستی روان‌شناختی و عزت‌نفس دانش‌آموزان تلاش کنند. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر عبارت بود از اینکه رابطه به دست آمده فقط بر روی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم به دست آمده است، لذا تعمیم نتایج به دانش‌آموزان پسر و سایر مقاطع باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین از دیگر محدودیت‌ها آن بود که فرایند جمع‌آوری داده‌ها وقت‌گیر و زمان‌بر بود. افزون بر این، استفاده از ابزارهای خود گزارشی ممکن است پاسخ‌های اصلی شرکت‌کنندگان را تا حدی از پاسخ‌های واقعی دور کند. به سایر پژوهشگران توصیه می‌شود که عوامل تأثیرگذار بر خودکارآمدی و امید تحصیلی دانش‌آموزان را در یک مطالعه کیفی و به

شکل عمیق تر بررسی کنند. همچنین می توان این پژوهش را در مدارس پسرانه و سایر مقاطع تحصیلی اجرا کرد.

سپاسگزاری

نویسندگان مطالعه حاضر، از همکاری مدارس مورد مطالعه، مدیران، معلمان و دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهاباد، کمال تشکر را دارند

ملاحظات اخلاقی

تمام ملاحظات اخلاقی در نظر گرفته شده است و به شرکت کنندگان در پژوهش در مورد محرمانه بودن نتایج اطمینان داده شد.

تضاد منافع

هیچ گونه تضاد منافی در بین نویسندگان وجود ندارد.

References

- Agrawal, B. (2020) Self-Esteem, Adjustment, Psychological Well-Being And Academic Performance Of Secondary School Students. *Elementary Education Online*, 19 (3), 4778-4797.
- Akbari, T., & Mehravar Giglou, S. (2022). Relationship of hope, life satisfaction, self-esteem and mental health with mediating role of cognition, metacognition and progress motivation in students. *Journal of School Psychology*, 10(4), 6-20. [Persian]
- Amiri Khamakani, M., & Hasanpour, E. (2022). Investigating the Relationship between Hope for Study and Academic Difficulty of Students with the Mediation of Transformational Teaching in First Secondary School Students in Kerman. *Technology and Scholarship in Education*, 2(1), 8-14. [Persian]
- Asghari, F., Saadat, S., Atefi Karajvandani, S., & Janalizadeh Kokaneh, S. (2014). The Relationship between Academic Self-Efficacy and Psychological Well-Being, Family Cohesion, and Spiritual Health Among Students of Kharazmi University. *Iranian Journal of Medical Education*, 14 (7), 581-593. [Persian]
- Atilgan, E., Ugur, D., & Arca, A. (2017). Self-efficacy, Self-esteem, and Subjective Happiness of Teacher Candidates at the Pedagogical Formation Certificate Program. *Journal of Education and Training Studies*, 4(8), 72-82.
- Bakhshi Arjenaki, B., Sharifi, T., & Ghasemi Pirbalouti. M. (2015). Assessment the relationship of psychological well-being with religiosity attitude, self-esteem and psychological hardiness by Equation Structural Modeling among students of Islamic Azad and public universities in Shahrekord. *JHPM*, 4 (3): 60-69. [Persian]
- Buyuksahin, C, G. (2017). The Roles of Life Satisfaction, Teaching Efficacy, and Self-esteem in Predicting Teachers' Job Satisfaction. *Universal Journal of Educational Research*, 5(3), 338-346
- Cheng, H., & Furnham, A. (2003). Personality, self-esteem, and demographic predictions of happiness and depression. *Personality and Individual Differences*, 34, 921-942.

- Dehpasi, E., & Sadoughi, M. (2019). The Effect of Individual Learning Pattern on academic efficacy and academic achievement of students. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, (62), 325-333. [Persian]
- Dewaele, JM., Chen, X., Padilla, AM., & Lake, J. (2019). The Flowering of Positive Psychology in Foreign Language Teaching and Acquisition Research. *Front Psychol*, 24(10), 21-28.
- Elorriaga, D. Y., Berenson, K., & McWhirter, P. (2014). Hope, Ethnic Pride, and Academic Achievement: *Positive Psychology and Latino Youth*. *Psychology*, (5), 1206-1214.
- Eshraghi, Z., & Namvar, H. (2019). The Mediating role of Resilience in the Relationship between Self-esteem and Self-compassion with Psychological Well-being of Military Persons. *JPMed*, 9 (1), 17-26.
- Esteves, M., Scoloveno, R. L., Mahat, G., Yarcheski, A., & Scoloveno, M. A. (2013). An integrative review of adolescent hope. *Journal of Pediatric Nursing*, 28(2), 105-113.
- Feldman, D. B., & Kubota, M. (2015). Hope, self-efficacy, optimism, and academic achievement: Distinguishing constructs and levels of specificity in predicting college grade-point average. *Learning and Individual Differences*, (37), 210-216.
- Fialko, L., Freeman, D., Bebbington, P. E., Kuipers, E., Garety, P. A., Dunn, G., & Fowler, D. (2006). Understanding suicidal ideation in psychosis: Findings from the psychological prevention of relapse in psychosis (PRP) trial. *Journal Acta Psychiatrica Scandinavica*, 114(3), 177-186.
- Flouri, E. (2006). Parental interest in children education. *British journal of Educational psychology*, (76), 41-55.
- Gagne, M., Forest, J., Vansteenkiste, M., Crevier-Braud, L., Van Den Broeck, A., & Aspel, A. (2015). The multidimensional work motivation scale: Validation evidence in seven languages and nine countries. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, (24), 178-196.
- Ghadampour, E., Heidaryani, L., Barzegar-Bafroui, M., & Dehghan-Menshadi, M. (2018). "The Role of Academic Hope and Perceived Emotional Support in Predicting academic Welfare". *RME*, 10 (3), 47-57. [Persian]
- Gheyassi, A. (2015). Relationship between Self-esteem, Problem Solving Styles and Self- efficacy Beliefs among Agricultural and Natural Resource Students at Zabol University, Iran. *Journal of Agricultural Education Administration Research*, 7(34), 53-64. [Persian]
- Ghodrati, S., & Vaziri Nekoo, R. (2018). "The Effectiveness of Behavioral Activation (BA) on Psychological Well-being and Psychological Flexibility in Female Students". *Jmciri*, 36 (4), 233-240. [Persian]
- Ghorbani Dolatabadi, M. (2021). The mediating role of self-esteem in the Relationship between social support with emotional exhaustion and psychological well-being. *Journal of New Approaches in Educational Administration*, 11(46), 151-170. [Persian]
- Ghorbani, R., & Foolad Chang, M. (2015). The Relation of Self - Regulation and Communal Mastery to Psy-chological Well - Being. *Research in School and Virtual Learning*, 2(8), 31-42. [Persian]

Ghourbanpour, A., Talebi, G., & Taghipour, M. (2016). Relationship between self-esteem and academic progress in physiotherapy students at Babol University of Medical Sciences. *mededj*, 4 (2),34-39.[Persian]

Gurel NA. (2009). Effects of thinking styles and gender on psychological well-being. [dissertation]. The graduate school of social sciences of Middle East Technical University: 1-70.

Haidari, M. H., Amini, S., & Shirvani, A. (2014). Role of Self-efficacy, Self-regulatory and Self-esteem in Academic Achievement of Third Grades Students in the Field of Experimental Sciences. *New Educational Approaches*, 9(2), 89-102. [Persian]

Houben, M., Van Den Noortgate, W., & Kuppens, P. (2015). "The relation between short-term emotion dynamics and psychological well-being: A meta-analysis". *Psychol Bull*, 141(4), 901-30.

Hwang, S., Kim G., Won yang J., & Yang E. (2016). "The moderating effects of age on the relationships of self-compassion, self-esteem, and mental health". *Jpn Psychol Res*, 58(2), 194-205.

Jalili Shishivan, A., Dortaj, F., Sadipour, E., & Farrokhi N. (2017). The Mediating Role of Self-Esteem in the Relationship between Social Capital and Academic Hope in Elite Athlete Students. *Journal of Research in Educational Science*, 11(36), 7-40. [Persian]

Jeon, K-M., & Jang, JH. (2015). Relationship between self esteem and mental health according to Mindfulness of University student. *Indian Journal of Science and Technology*, (8), 21:31.

Julius, S. J. (2022). A Study on The Relationship Between Self-Esteem and Self-Efficacy Among College Students. *International Journal of Indian Psychology*, 10(2), 1537-1540

Kalischuk, R. G., & Thorpe, K. (2002). Thinking Creatively: From Nursing Education to Practice. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 33(4), 155-63

Keshtvarz Kondazi, A., & Oajinejad, A. (2021). The mediating role of academic optimism in the relationship between perceived self-efficacy and students' adjustment to university.2021; *Studies in Learning & Instruction*, 12 (2),85-109. [Persian]

Kevin, J., Sanjaly, J., & Nimy, P, G. (2020). Relation between Self-Esteem and Self-Efficacy in Undergraduate Female College Students. *International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology*, 8(2), 578-580.

Khaleghkhah, A., & Karimianpour, G. (2020). Analyzing the mediating role of hope for education in the relationship between academic support and the academic engagement among students. *Journal of School Psychology*, 9(3), 50-67. [Persian]

Khanzadeh, M., Aminimanesh, S., Hadian, S. A., & Aliasgari, R. (2019). Role of Locus of Control on Students Happiness with the Mediating of Optimism and Hope. *Positive Psychology Research*, 5(3), 29-38. [Persian]

Khodapanah, F., & Tamnaei far, M R. (2022). The mediating role of happiness and academic self-efficacy in the relationship between self-compassion and academic well-being in student. *Journal of Psychological Science*, 21(118), 2067 - 2089. [Persian]

Khoy Nejad, G., Rajaei, A., & Nazemi, S. M. R. (2020). The Effectiveness of Academic Self-Efficacy Training on Educational injuries and Academic Success in second grade high school Students. *The Journal of New Thoughts on Education*, 16(3), 191-212. [Persian]

Lee, W., Lee, M J., & Bong, M. (2014). Testing interest and self-efficacy as predictors of academic selfregulation and achievement. *Contemporary educational psychology*, 39(2), 86 -99

Levi, U., Einav, M., Ziv, O., Raskind, I., & Margalit, M. (2014). Academic expectations and actual achievements: the roles of hope and effort. *European journal of psychology of education*, 29(3), 367-386.

Maddah, S., Kavousian, J., Arabzadeh, M., & Karimi, K. (2018). Investigate the relationship between self-efficacy and hope with academic achievement in students. 7 (4), 137-150. [Persian]

Mahdad, A., Adibi, Z., & Saffari S. (2018). Predicting of Self – Efficacy through Perceived Organizational Support and Self – Esteem (Case: Isfahan province Gas Company). *Strategic studies in the oil and energy industry*, 9 (35)

Malahi, F., & Tabodi, M. (2020). A study of academic self-concept in relation to students' hopes of studying in the first year of high school. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, 62(5.1), 507-517. [Persian]

McGee, R., Williams, S., & Nada-Raja, S. (2001). Low self-esteem and hopelessness in childhood and suicidal ideation in early adulthood. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 29(4), 281–291.

Michaeli Monee, F., Fathi, G., Shohoodi, M., & Zandi K. (2015). 'The Relationship of Hope, Academic Self-Efficacy, Motivation and Stressors with Academic Adjustment among Undergraduates at University of Urmia', *The Journal of New Thoughts on Education*, 11(1), 57-78. [Persian]

Mirderikvand, F., Sabzian, S., & Garavand, H. (2015). Effectiveness of Metacognitive Techniques Training on Girl Students Self - Efficacy in High Schools of Isfahan City. *Research in School and Virtual Learning*, 2(8), 7-16. . [Persian]

Mirgol, A., Askari, F., & Mohseni, S. (2020). “The Role of Spiritual Intelligence and Self-Esteem in Predicting Self-Efficacy among Senior High School Male and Female Students”. *Rooyesh*, 8 (11), 127-132. . [Persian]

Moltafet, G., & Sharifi, Z. (2021). The Prediction of Psychological Well-Being Based on Gratitude, Social Support and Self-Esteem. *International Journal of Behavioral Sciences*, 15(2), 127-132.

Myers, J., E., Willse, J. T., & Villalba, J. A. (2011). Promoting Self-Esteem in Adolescents: The Influence of Wellness Factors. *Journal of Counseling and Development*, 89(1), 28-36.

Neff K. (2011). Self-compassion, self-esteem, and wellbeing. *Soc Personal Psychol Compass*, 5(1), 1-12.

Nemati, S., Badri, R., & Shahrif, H. (2019). “The Relationships between Hope, Self-efficacy and Resiliency with Educational Motivation in students with Physical Disabilities”. *JOEC*, 19 (3), 61-70. [Persian]

Ong, A, D., Edwards, LM., & Bergemen, CS. (2006). Hope as a source of resilience in later adulthood. *Personality and Individual Differences*, 41 (7), 1263-73.

- Parvaneh, A., Rasoli, A., Rashidi, AR., Golmohammadian, M., & RostamiNazir, F. (2017). The Effectiveness of Group Training Based on Hope Therapy on Psychological Well-being of Student. *Educational Research*, 12 (51), 1-18. [Persian]
- Rahpeima, S., Barani, H., & Khormae, F. (2020). Relation of academic hope and approach to learning: Investigating the mediating role of academic self-regulation. *Journal of Psychology*, 24(1).106-122.
- Razaghpour, A., Panahi, R., Shafaeri, M., Mafi, M., & Dehghankar, L. (2021). The relationship between self-esteem and self-efficacy among nursing students in Qazvin: A cross-sectional study. *J Health Field*, 8(4), 34-3. [Persian]
- Saeed Ahmad, M. (2013). Efficacy of Communication Skills Training on Self-esteem and Academic Achievement of Students. *Educational Psychology*, 9(30), 187-106. [Persian]
- Salmela -Aro, K., & Upadyaya, K. (2014). School burnout and engagement in the context of demands - resources model. *British journal of educational psychology*, 84(1), 137 -151.
- Sanjuán, P., Ruiz, Á., & Pérez, A. (2001). Life satisfaction and positive adjustment as predictors of emotional distress in men with coronary heart disease. *Journal of Happiness Studies*, 12(6), 1035-1047.
- Sayadi, Y., & Soleimani, H. (2022). Investigating The Relationship Between Academic Self-Efficacy and Academic Enthusiasm With Regard To The Mediating Role of Self-Regulation Among English Language Students. *Research in Teaching*, 10(1), 106-81. [Persian]
- Schraml, K., Perski, A., Grossi, G., & Simonsson-Sarnecki, M. (2011). Stress symptoms among adolescents: The role of subjective psychosocial conditions, lifestyle, and self-esteem. *Journal of adolescence*, 34(5), 987-996.
- Smedema, SM., Catalano, D., & Ebener, DJ. (2010). The relationship of coping, selfworth, and subjective well-ceing: A structural equation model. *Rehabil Couns Bull*, 53(3), 131-42.
- Snyder C. R. (2004). Hope and the Other Strengths: Lessons from Animal Farm. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(5), 624-627
- Sola-Carmona, J. J., Lopez-Liria, R., Padilla-Góngora, D., Daza, M. T., & Sánchez-Alcoba, M. A. (2013). Anxiety, psychological well-being and self-esteem in Spanish families with blind children. A change in psychological adjustment?. *Research in Developmental Disabilities*, 34(6), 1886-1890.
- Soltani, M., & Dortaj, F. (2019). Comparison of social anxiety and self-esteem of witnesses and non-witnesses. *Journal of Excellence in counseling and psychotherapy*, 7(28), 19-29. [Persian]
- Swinney, J. E. (2002). African Americans with cancer: The relationships among selfesteem, locus of control, and health perception, *Journal of Research in Nursing and Health*, 25(5), 371–382.
- Tian, A., Liu B., Huang, S., & Huebner, E. S. (2013). Perceived social support and school well-being among Chinese early and middle adolescents: *The mediational role of self-esteem. Social Indicators Research*, 113(3), 991–1008.
- Orres, JB., & Solberg, S. (2001). Role of self-efficacy, stress, social integration, and family support in latino college student persistence and health. *Journal of Vocational Behavior*, 59(1), 53 -63.